

Direktoratet for byggkvalitet

Oslo, 19.05.2015

15/2290 forenkling TEK10

Innspill om kostnadsbesparelser ved forenkling av TEK

Innledning

Arkitektbedriftene i Norge og Norske Arkitekters Landsforbund viser til tidligere innspill til TEK17 og ønsker med dette å fremme et nytt innlegg med forslag til endringer i TEK som vi mener kan gi besparelser i byggprosjektene.

Innledningsvis ønsker vi å presisere at TEK skal ivareta Regjeringens og Kommunal- og moderniseringsdepartementets klart uttrykte målsetting om at forenklingsarbeidet knyttet til plan- og bygningsloven skal sikre og fremme kvalitet i norske bygg.

Vi referer også gjerne til Stortingsmeldingen Gode bygg for et bedre samfunn og DiBKs visjon, Gode bygg for et godt samfunn.

Med gode bygg mener vi bygg som har gode visuelle kvaliteter og som er trygge og brukbare for alle. De er helse- og miljøvennlige med fornuftig økonomi gjennom hele livsløpet. Kvalitet i det bygde miljø bidrar til gunstig stedsutvikling og en bærekraftig samfunnsutvikling.

Arkitektene støtter denne visjonen fullt ut og understreker derfor viktigheten av at alle endringer som gjøres i TEK må ha som formål å oppfylle denne visjonen.

Om forholdet mellom TEK og plan- og bygningsloven

Vi har i Norge i dag en plan- og bygningslov som stiller krav til selve bygningen (TEK) og til saksbehandlingen og de ansvarlige aktørene i et byggeprosjekt (SAK);

- Tiltakshaver
- Prosjekterende
- Utførende
- Kontrollerende

Plan- og bygningsloven sier bla. følgende om Ansvarlig prosjekterende foretaks ansvar i tiltaket.

PBL § 23-5. Ansvarlig prosjekterende

Ansvarlig prosjekterende har ansvar for at tiltaket prosjekteres i samsvar med bestemmelser og tillatelser gitt i eller i medhold av denne lov. Forutsetningene og løsningene som ligger til grunn for prosjekteringen skal dokumenteres.

Det er dermed den ansvarlig prosjekterendes ansvar å prosjektere ytelser og tekniske løsninger som ivaretar krav i TEK og andre myndighetskrav.

Plan- og bygningsloven og SAK stiller tydelige krav om at et hvert søknadspliktig tiltak skal ha ansvarlige foretak som er kvalifisert for sin funksjon i tiltaket. Kvalifikasjonskravene skal være dokumentert oppfylt for følgende forhold;

- Relevant utdanning
- Relevant praksis
- Fagtilpasset styringssystem for foretaket

Hensikten med kvalifikasjonskravene er å sikre at de ansvarlige foretakene i tiltaket, herunder også tiltakshaver, tilfører byggprosjektet tilstrekkelige ressurser og kompetanse innen sitt funksjons- og fagområde slik at byggprosjektet ivaretar krav gitt i, eller i medhold av plan- og bygningsloven.

Betydningen av ny TEK som tiltak for reduserte byggekostnader

Det er vår mening at arbeidet med forenklinger for høyere kvalitet og kostnadsbesparelser i TEK, må sees i tydelig sammenheng med bestemmelser i SAK om krav til fagkompetanse for prosjekterende og utførende.

Visjonen om gode bygg for et godt samfunn vil etter vår mening ikke kunne realiseres bare ved endringer i TEK.

Det er godt dokumentert at dyktige fagfolk med ny kunnskap om byggeprosess, prosjektering og utførelse bidrar effektivt til nyskaping, lavere byggekostnader og høyere kvalitet i bygg.

Videre vil vi presisere vårt syn fra tidligere innspill om at fokus på entydige ytelseskrav i TEK i beste fall kun vil gi besparelser på kort sikt. Vi mener at nyskaping og en bærekraftig samfunnsutvikling med bygg som innsatsfaktor må være bygget på fagkunnskap hos prosjekterende og utførende.

Dette kan oppnås ved at det stilles tydelige krav til relevant fagutdanning og fagpraksis for alle ansvarlige foretak i byggprosjektet. Ved bortfall av lokal godkjenning blir viktigheten av dette helt avgjørende for bærekraftig kostnadsutvikling og kvalitet i byggprosjekter.

Vårt forslag til forenklinger for besparelser

Med bakgrunn i dette vil vi vise til følgende forhold ved TEK som vi mener kan bidra til høyere kvalitet og lavere produksjonskostnader i byggprosjektene.

1. Funksjonskrav må rendyrkes og sees i sammenheng med etablerte fagområder for de foretakene som har ansvarsrett for prosjekteringen innen de ulike fagområdene. Vi mener at TEK kan struktureres etter etablerte fagområder for prosjekterende.

Dette vil etter vår mening tydeliggjøre grensesnittet mellom foretak med ansvar i tiltaket og bidra til en mer effektiv prosjekteringsprosess. Det er også kjent at fordyrende prosjekteringsfeil oppstår som konsekvens av uklare faglige grensesnitt mellom de prosjekterende. Dette har i mange tilfeller årsak i uklarhet om hvem som har ansvaret for ivaretagelse av de ulike kravene i TEK.

Det vil for øvrig ikke være noe i veien for at prosjekter i tiltaksklasse 1 likevel kan prosjekteres og utføres av ansvarlige foretak med byggfaglig utdanning på fagskolenivå, som i dag. Dette gjelder også del-prosjektering utført av leverandører og utførende i alle tiltaksklasser.

2. Hvert kapittel må etter vår mening ha gode formuleringer om formålet med funksjonskravene. Det er de ansvarlige foretaks plikt å verifisere og dokumentere hvordan formål og funksjonskrav i TEK ivaretas i prosjektet.

Vi mener videre at all prosjektering i tiltaksklasse 2 og 3 skal underlegges uavhengig kontroll og at reelt kvalifiserte prosjekterende og kontrollerende foretak er de som er best kvalifisert for å prosjektere og kontrollere ytelse som bidrar effektivt til besparelser, kvalitet og nyskaping i prosjektene.

3. TEK Kapittel 2. Dokumentasjon av oppfyllelse av krav må tydeliggjøre at alle funksjonskrav kan verifiseres av ansvarlig prosjekterende foretak ved analyse. Analysen skal dokumentere at lovkravene er ivaretatt. Preaksepterte ytelse skal stå i VTEK og andre anerkjente fagstandarder og produktgodkjenninger kan også legges til grunn i prosjekteringen.

Vi mener at en rendyrking av funksjonskrav og økt fokus på kompetanse hos de prosjekterende og utførende vil bidra til økt nyskaping, høyere kvalitet og kostnadseffektive tekniske løsninger i bygg.

Vi mener videre at det i §2-2 Verifikasjon av ytelse må stilles mye tydeligere til krav hvordan ytelsene skal verifiseres og hvilken form en faganalyse skal ha.

4. Vi mener at det vil være riktig å samle kapittel 8 Plassering av tiltaket og 12 Krav til planløsning, samt bestemmelser om daglys og utsyn i kapittel 13 i et nytt kapittel med navn Arkitektonisk utforming.

Bygg er arkitektur og arkitekters oppgave og ansvar i et byggetiltak er formgivingen av hele tiltaket, både plasseringen og bygget i seg selv. Disse bestemmelsene er arkitekters ansvarsområde i byggesaker.

Vi mener at det ikke vil være mulig å nå DiBKs visjon om Gode bygg for et godt samfunn slik visjonen er formulert uten et tydelig fokus på Arkitektonisk utforming av bygg og uteområder. Plan- og bygningsloven med alle forskrifter og bestemmelser, herunder kapittel 8, er et svært viktig sentralt instrument for å oppnå regjeringens målsetning om en bærekraftig samfunnsutvikling for hele landet.

Arkitektbedriftene i Norge og Norske Arkitekters Landsforbund takker for muligheten for å gi innspill til arbeidet med TEK17. Vi bidrar gjerne også i det videre arbeidet.

Arkitektbedriftene i Norge

Egil Skavang
Adm. dir.

Norske Arkitekters Landsforbund

Tor Inge Hjemdal
Fagsjef

Geir Egil Paulsen
Utviklingssjef